

РАФАЛ ЖЕМКЕВИЧ

ХЕЛАС III

Превод от полски: Мария Раева, 1990

chitanka.info

Марс не беше мястото, което бях търсил. Няма такова място, но го разбрах едва сега. Тогава ми се струваше, че най-после съм открил спокойно пристанище. Постепенно обаче започна да нараства тревогата ми, че няма да мога още дълго да се крия или да бягам, че в края на краищата нещо ще прекъсне тази идilia.

Понякога се измъквах до космодрума да погледам пристигащите и след всяко такова пътешествие имах богато поле за размисъл. Метрополията се раждаше пред очите ми и бързо растеше. Когато пристигнах, тук имаше купчина разровен прах, потънал под силово поле в огромен въздущен мехур. Наричаше се „пункт Хелас III“. Името „Юниънтаун“ беше измислено по-късно, чак в края на моето пребиваване на Марс, горе-долу няколко дни преди събитията, за които искам да разкажа.

Чудна работа — този път предчувствието ме излъга. Стоях пред прозореца и си мислех, че се оформя поредният скучен ден, през който нищо няма да се случи. Точно така си помислих, а само след миг Бърт нахълта в стаята. Бълсна вратата, пропусна покрай ушите си проклятието на стреснатия от сън Пабло и бутна в ръцете ми сутрешното издание на „Маршън джърнъл“.

— Виж — каза той, сочейки ми огромното заглавие: „СМЪРТНА ОПАСНОСТ НАД «ХЕЛАС III» ИЛИ ПРОВОКАЦИЯ?“.

Вдигнах очи. Бърт беше явно паникьосан.

— Чети.

„Днес в три часа и трийсет и две минути неидентифицирано лице, представяще се за представител на прословутата терористична организация «Черни криле», информира по телефона нашата редакция за планираното поредно терористично действие. Нашият събеседник заплаши, че южната електроцентрала ще бъде вдигната във въздуха, ако не бъдат изпълнениисканията на «Черни криле», поставени преди една седмица. Той заяви също, че електроцентралата е вече минирана и нищо не е в състояние да спре терористите, ако решат да я взривят.

Напомняме, че терористите настояват да бъдат освободени техните бойци, задържани нас скоро в

Съединените щати на Западна Европа, да се спре колонизирането на Марс, да се преустанови производството на драйгерова апаратура и да се унищожат фабриките за продукцията й...“

Прочетох съобщението до края и след като върнах вестника на Бърт, продължих да си връзвам обущата.

— Е, и какво мислиш за това?

— Какво имам да мисля? — вдигнах рамене, закопчавайки ризата си. — Дори и да е истина, пак нищо не може да се направи. Да вървим да закусим. Побързай — се обърнах към Пабло, който беше застанал под душа, дискутирайки с него на тема вредата от ранното ставане за здравето. — Минава и двайсет.

— Ама кажи, Джон, ти ги разбираш тези работи. Мислиш ли, че биха се осмелили да направят нещо такова? — Бърт не отстъпваше.

Само вдигнах рамене.

Пабло ни настигна до асансьора.

— Глупости — каза той, като прочете вестника. — Работил съм в електроцентrala, не може да се взриви.

— Мислиш ли, Джон?

— Нищо не мисля. Доколкото познавам „Черните криле“, не биха се спрели пред нищо, но Пабло е прав — електроцентралата не може лесно да се взриви. Във всеки случай не го преживявай толкова. Ще се види по-нататък.

— Лесно ти е да приказваш — Бърт извади от джоба си цигара.

— Не мога да разбера какво искат тези копелета. Да си отвличат политици, но защо ще закачат обикновените хора? Какво пречат например драйгерите?

— Не знам! Престани да дрънкаш, ще видим. И не пуши на гладно.

Асансьорът спря и ние излязохме. В коридора до стола имаше будка с цигари и вестници.

— „Джърнъл“ — хвърлих една монета. На първата страница видях „ОЩЕ НЯКОЛКО ГОДИНИ И ЩЕ НАМЕРИТЕ ДРАЙГЕР ВЪВ ВСЕКИ ДОМ!“.

Обърнах целия вестник. Никъде нито дума за „Черните криле“. Дръпнах Бърт настрани. Двата вестника бяха еднакви, носеха същия номер и дата. Само първата страница беше вързана другояче.

— Нищо не разбирам — заяви Бърт.

— Откъде купи вестника?

— От града, до супермаркетите.

— Сега ли?

— Не, някъде преди час — нервно почеса лицето си. — Минавах оттам, като се връщах от Ана — в четвъртък винаги печатат плакати, исках да видя какво има.

Едва сега забелязах, че очите на Бърт са червени от недоспиване.

— Хей, десет минава! — ни извика от вратата Пабло, сочейки часовника. Промъкнахме се до столовата.

— По дяволите, отново това зелено лайно. Можеха да докарат най-после нещо нормално за ядене.

— Докараха — се засмя Пабло, вземайки чинията, — но не за нас. Като се посоли добре, може да се яде. Здравей О’Хара — извика той към масите. — Там свободно ли е? Идваме!

Ядяхме бързо. Едва тогава, в столовата, започнах да се замислям по въпроса. Мислех за това, въпреки че и така не можеше да се направи нищо. Но ако от второто издание са изхвърлили цяла колона, значи има нещо.

О’Хара прочете спокойно съобщението за терористите, без да показва, че всичко това го интересува поне малко. Затова пък Бърт не можеше да смени темата. Купеният от мен вестник не му даваше мира.

— Страхували са се от паника — му обясних най-накрая. — Представяш ли си какво би станало, ако всички изведнъж поискат да напуснат града? Идиотите изобщо не е трябвало да пишат нищо.

— Как така? — погледна той учудено. — Можело е хората да не знаят нищо до самия взрив?

— А защо?

Бърт понякога беше разоръжаващ. О’Хара само изкриви устни. От високоговорителите се разнесе пронизителен сигнал, предупреждаващ, че пред сградата вече чакат транспортьорите, които ни отвеждаха до работните места.

Пътуването до Галилей продължи цели двайсетина минути, през които Бърт говореше непрекъснато. Това в края на краишата ме вбеси,

тъй като ми пречеше да събера мислите си. Когато му казах да мълкне, той ме погледна с изумен поглед и тръгна да разказва на други за терористите.

Бърт беше интересен тип. Всъщност беше още пикъло, току навършил деветнайсет години. Малко е смешно, че пиша така за него — самият аз бях на двайсет и една, но Бърт просто се държеше като пале. Събираще плакати, тичаше след момичетата, хвалеше се колко може да изпие (всъщност се напиваше винаги от смешно малко количество). Не ме учудва, че беше такъв. Паднали му се бяха богати родители и не е имал никога по-големи тревоги от това, че момичето го напуснало. Трябвало да стане архитект и да поеме фирмата след стария. Бърт обаче, както сам се хвалеше, попаднал в „лоша компания“, стегнал си парцалите и без да се сбогува, потеглил към Марс. Беше много горд с този факт. Беше от хората, които търсят някакъв образец, авторитет, на когото да подражава. Струва ми се, че именно аз бях за него този някой. Мъкнеше се след мен, питаше, разказваше, посещаваше същите барове. По принцип го обичах, но ме влудяваше понякога, като говореше с отвращение за своя „еснафски дом“ и детството си.

Влязохме в кратера на Галилей и чак до края на работния ден не разговаряхме помежду си. Когато работиш в такива условия, нямаш време за приказки. Достатъчен е миг невнимание, за да се изсипят тонове пепел от копачката. Прокопавахме в кратера дълги, криволичещи коридори, проникващи на десетки километри дълбочина. Бяха ни казали, че тук ще има научен център, макар някои да твърдяха, че изграждаме военна база. Напълно възможно. Прекалено тайно беше за научен институт. Всеки познаваше само кътчето, в което работеше, и дори планове на тези фрагменти не можеха да се изнесат вън от строежа. Няколко пъти ни проверяваха на излизане.

След четири часа използвах петнайсетминутна почивка. Включих телевизора. „.... след преминаването на тази четвърта вече контрола, потенциалният атентатор би трябвало да пренесе взрывния материал близо до реактора, защото на друго място дори силна експлозия не е в състояние да повреди сериозно централата. Тук зоната, близка до реактора, бе означена с червен цвят. При влизане в този сектор всеки бива проверяван много внимателно.“

На екрана беше показан планът на южната електроцентrale, до който беше застанал облечен в елегантен сив костюм човек с показалка.

— Е добре, а възможността да се направи тунел до нея? — запита събеседникът му.

Човекът се приближи до друга скица.

— Това също е абсолютно невъзможно. Първо, електроцентралата е построена върху скала. Второ, детекторите, които се виждат тук, ще открият всяко, дори и най-малко разтърсване на основата на няколко десетки километри под града...

— Аха — казах аз. — Накъсо, твърдите, че става дума за бълф?

— Естествено. — На екрана се показа някакъв униформен. — Това е бълф, разчиташ да предизвика паника сред населението.

Знаех много добре, че „Черните криле“ никога не бълфират, но спорът с телевизора е безсмислено занимание. Изключих го и си взех от асансьора една кока-кола.

Завърших изкопа си в шестнайсет часа и няколко минути. Изкачих се горе и седнах в транспортъра, очаквайки всички да се качат и да продупчат картите си.

— Всъщност трябва да е било някаква дивотия — чух до себе си гласа на Бърт. Отворих очи. — Всъщност, ако го бяха направили, също щяха да идат по дяволите. Ама, че се хванах.

Запуши. Бърт смяташе, че „Черните криле“ са нещо като гангстери. Отново затворих очи.

— Ще идем ли днес в „Лъва“, а?

— Може да ида.

— Дължен си. Обещах на Елен. Разказвах ѝ за теб и, разбира се, иска да се запознаете. Готина е...

— Може да се разочарова, обичаш да дрънкаш без покритие. Освен това ми се спи. Нямам настроение за забавления.

— Не се шегувай. Нали знам, че няма да спиш!

Трябваше да прекъсна за момент писането и да направя обход. Сега прочетох всичко, което бях написал, и не знам защо, но не е точно както беше. Излиза като че ли съм разговарял само с Бърт и Пабло, а нали там имаше много хора — познавах всекиго, с всеки съм разменял

всеки ден по някоя и друга дума. Освен това малко ми се объркват отделните разговори и всичко е някак несръчно... Не знам, паметта вече ми изневерява, а и никога не съм се учила да пиша.

По пътя видях няколко полицейски патрула. Появявали се понякога, но никога преди не бяха ходили по шестима. Влачеха се отегчени, някой подриваше по тротоара парче изолация. Във въздуха висеше нещо. Не казах нищо, изядох обеда си и се прибрах, но не можах да заспя. Не се страхувах, че „Черните криле“ ще взривят нещо. Опасявах се, че може да започне търсене на техни съучастници.

Никога не съм бил свързан с „Черните криле“, но познавах много хора, които отидоха после при тях. Навремето ме затвориха с обвинение, че съм взел участие в една от техните акции. Нямаха никакви доказателства, удариха ми доста ритници и ме пуснаха, но кой знае дали не ме бяха включили в някаква картотека. Можеше да се започне ново мъкнене по следствия, светлина в очите, разпити... Дявол да го вземе.

Някъде в коридора изскърца врата, прогърмя екотът на подковани подметки. Седнах на нара.

— Лягай си — ми каза мойт съкилийник. — Не е за нас.

— Знам — отвърнах аз. Сврях глава между лактите си и внезапно се разплаках. Човекът стана и се приближи до мен, обгради раменете ми.

— На колко години си всъщност, малкият? — гледаше ме със загриженост през цепките в обезобразеното си лице, от които струеше светлина.

— Шестнайсет — изцедих най-после от себе си, — почти седемнайсет.

— Не бой се, малкият. И с боя може да се свикне. Всички издържат.

— Изчезвай — изкрешях истерично, блъскайки с юмруци коленете си. — Въобще не ме е страх! — Отпуснах глава. — Така ми се събра всичко.

Разнесе се скърдане на ключ и вратата на килията се отвори със скимтене. Бяха дошли за мен.

— Хей, Джон! Спиш ли?

Отворих очи и веднага ги затворих от светлината.

— Ставай, седем и половина е. Да вървим. — Над мен беше застанал Пабло.

— Къде пак?

— В „Златния лъв“, не помниш ли? Разбуди се.

— А, наистина — бавно се изправих. Измих лицето си със студена вода. Вратата изтрещя.

— Е, какво става? — Бърт беше облечен с тесни цветни панталони, опърпана трикотажна фланелка и кожена жилетка с набити по няя метални гвоздеи.

— Чакай малко. — Излязох от банята, изтривайки лицето си. Започнах да си обувам обущата.

— Спи ми се.

— Ще се размърдаш.

Излязохме от стаята.

— Половината град е на нокти, а на тоя му се спи. Знаеш ли каква психоза е настъпила? На половин час призовават към спокойствие, прекратиха всички полети.

Асансьорът, холът, паркингът, колата на Бърт. Хлопването на вратата.

— Отегчава ме всичко това — казах, когато потеглихме.

— Кое?

— Терористи и всякакви такива.

Момент мълчание.

— Виж какво си купих — Бърт бръкна с дясната ръка в джоба си и извади оттам черна кутийка.

— Драйгер?

— Най-нов модел, продава се само от два дни.

— Знаеш ли, че ще трябва да премахнат ръчното управление и да го базират върху психополето?

— Да, чух го. И в самолетите, и въобще навсякъде.

Спряхме до клуба, от който идваха приглушените звуци на музика. Вратата пред нас се отвори сама (Бърт ме погледна с лека усмивчица и се потупа по джоба). Момичетата още ги нямаше. „Непременно трябва да закъснеят“, изръмжа под носа си Бърт. В момента музиката се лееше от магнитофонна лента, на малкия подиум китарите лежаха върху столове, отзад беше перкусията. Седнахме на

една масичка в ъгъла срещу бара. Бърт донесе оттам две бутилки и чаши.

— Е, господа, край на вълненията за днес — каза той. Една от бутилките беше вдигната, пълните чаши литнаха към ръцете ни. Бърт се радваше като глупак.

— За нас — каза Пабло, отпивайки.

— Да има спокойствие — вдигна тост Бърт.

Аз пих мълчаливо. При половината на втората бутилка, когато Бърт започваше да излиза в орбита, дойде Ане с момичетата. Поздравихме се.

— Аха, значи това е онзи тайнствен човек — каза невисока брюнетка със симпатична мускулка, протягайки ми ръка. — Здрави, аз съм Елен.

— Това съм аз. Здрави.

На масата бутилките се увеличиха.

— Можеше да ми проговориш — каза тя след десетина минути.

— Не се тревожи — каза Пабло, — той винаги си е такъв. Трябва да го раздвижиш малко. Налей, Бърт.

— Ще се опитам — усмихна се тя.

Вдигнах глава и казах нещо безсмислено, поднасяйки чашата към устните си. Исках да кажа още нещо, но в този момент се разнесе ужасният рев на китарите.

— Здравейте! Добре дошли в нашето кътче за самотни и жадни! Надяваме се, че тази вечер няма да скучаем. Започваме с известното изпълнение на „Джет Сфаркс“ и „Биг Джет Джо“!

— Можем да потанцууваме — казах на Елен. — Ако имаш желание. Те като че ли се забавляват доста добре и без нас.

— Готово. — Когато се усмихваше, изглеждаше много красива.

— Да танцууваме.

Подадох ѝ ръка и я поведох към дансинга.

— Над какво толкова мислиш непрекъснато?

— Как да започна разговора. Бърт какво ти е на приказвал за мен?

— Нищо лошо. Рисуваше те много интригуващо.

— Изльга ли се?

— Мъчиш се да бъдеш тайнствен.

— Благодаря. — Не знаех много-много какво да кажа. Този разговор и това зъбене започваше да ме отегчава. — Добре танцуваш.

— Благодаря. Изглежда, нямаш прекалено голям тренинг в ухажването.

— Изглежда.

— Жалко. Бих искала да бъда ухажвана от някой толкова тайнствен. Какво? Не изглеждаш очарован от подобна мисъл.

— Защо? Нямам нищо против.

— Казваш го без ентузиазъм. — Музиката спря. — Нека да потанцувахме още.

Този път се изпълняваше бавен блус. Поклащахме се леко, притиснати един до друг. Помислих си, че ако напрегна малко мускули, мога да ѝ счупя ребрата и това ми хареса най-много у нея.

— Би могъл поне да ме целунеш.

— Всяко нещо с времето си — казах аз, но я целунах. Мълчахме. Потанцувахме още няколко минути и се върнахме на масата.

— Бих пила нещо — каза Елен, поглеждайки тъжно към празната бутилка.

— Почакай малко, сега ще донеса.

Взех вино и бутилка водка. Точно се отдалечавах от бара, когато някой ме дръпна за лакътя.

— Ела за малко, Джон.

Машинално седнах до непознатия.

— Не ме ли познаваш? Факт — отдавна не сме се виждали.

Почувствах да ме залива гореща вълна.

— Добре. Разговарям сега с теб частно. Искам да ти помогна, разбираш ли? — Угаси насочената към очите ми лампа. — Ти изобщо даваш ли си сметка, кученце, в какво си се натопил? Само не ми ръси тук тези свои лозунги. Набили са ти в главата и повтаряш. По този начин нищо няма да може да се оправи. Опитай се за момент да помислиш сам.

Очите ми свикнаха с полумрака. Лицето, което виждах пред себе си, не беше лице на чудовище. Беше лице на уморен човек.

— Мълчиш? Липсват ти аргументи?

Стана, свали нещо от рафта и го хвърли на бюрото.

— Знаеш ли какво е това? — Показваше един след друг листове хартия. — Съобщение за разбирането на северния и на южния отряд.

А това е за екзекуцията на полковника и на целия му щаб. Това е информация за разстрела на всички членове на тези отряди. Това е откриването и унищожаването на вашата радиостанция. Виждаш ли?

— Жал ми е за теб, дете. Позволил си да те оплетат в нещо, което още дълго няма да можеш да разбереш. Дал си да те измамят, знам, че няма да ми повярваши, но истината е такава. Сега тази ти упоритост изобщо няма смисъл. Вие сте разбити, без шансове, най-важните са избягали зад границата, а такива като теб ще ги обесим. Винаги такива като теб получават куршум в главата.

Поднесе ми цигара. Запалих.

— Какво искаш?

— Да те спася от въжето. Просто ми е жал за един сополанко.

— Плюя на твоята милост.

— Няма да е без нищо. Ще подпишеш показание, обвиняващо хора от ръководството на твоя отряд. Това е формалност, защото те и така ще бъдат обесени. След това ще ти позволим да избягаш зад граница и прави там каквото искаш. Официално вече имаш смъртна присъда.

— Не.

Засмия се.

— И защо? Защо? Да не мислиш, че не знам, че президентът е кучи син, че министрите са банда идиоти, че докато вие умирате от глад — те мрат от преяждане. Знам го много по-добре, защото го виждам всеки ден със собствените си очи, и то отблизо. Знам също, че ще загинеш за друг кучи син, който би искал да заеме мястото на този и също така да преяждада. Слушай, а аз искам да доживееш възрастта, когато ще можеш да се замислиш над всичко това. Подписваш ли?

— Не.

— Жалко. Напразно съм си губил времето...

Този разговор като че ли беше продължил много дълго, но за мен трая само миг. Всичко това премина през ума ми за части от секундата. Потопих уста в някакъв сок. Ушите ми бучаха. Барът светеше ослепително. Стисках чаша.

— Какво искаш?

Той бавно изпускаше дима от цигарата си.

— Изненада ме — най-накрая каза той. — Бях сигурен, че най-много месец след бягството, когато дойдеш на себе си и разбереш с какво се беше съгласил, ще си продупчиш челото.

— Опитах. Как ме откри?

— В полицейските картотеки никога нищо не изчезва, дори името да се сменя често. Да... Добре е обаче, че се оказа по-твърд, отколкото си мислех.

Мълчах.

— Не бой се, аз също напуснах страната скоро след теб. Седи! Не съм променил професията си. Чете ли сутрешните вестници? Гледа ли телевизия?

— За смешката с терористите ли става дума?

— Не е никаква смешка. Съжалявам, че ти развалям забавлението, ще го продължиш на друго място. Имаш петнайсет минути да се разделиш с тях. На паркинга пред входа е спряна бяла кола. Чакам те.

— Нямам нищо общо с това. Работя в Ареоконстръкшън и съм добре. Можеш да провериш.

— А защо не прие предложението на Центъра за космически полети? Плащат повече.

Вдигнах рамене. Те винаги знаят всичко. „Петнайсет минути“ — повтори той и изчезна в тълпата. Останах известно време неподвижен, най-накрая поех бутилките си и се върнах на масата.

— Е... ето те най-после, къде се мота? — Пабло също вече беше леко отвейн. Бърт изобщо не се чуваше, шепнеше нещо на ухото на седналата на коленете му Ане. Седнах до Елен. Изглеждаше бясна.

— Дай ми цигара — Пабло плъзна кутията си по масата.

Разговаряше за нещо с Елен и с онова, третото момиче — не му помня името. Пушех безмълвно, без да вдигам очи. Да бягам? Откъде, не познавах клуба, впрочем Бесмоф може вече да е помислил за това. Гледах часовника.

— Моля да ме извините — станах аз изведенъж. — Трябва да вървя вече.

— Ти... Джон, не прави глупости...

— Съжалявам. Трябва. Сбогом. — Обърнах се и бързо се отдалечих. Пабло ме настигна до вратата.

— Ти да не...

— Остави ме! — казах го с такъв тон, че той веднага се откачи от мен. Излязох от кръчмата, приближих се до бялата кола. Вратата трясна.

Типична стая за разпит. Решетки на прозореца, бюро, лампа, гъст дим. Унил полумрак. Бесмоф седна на бюрото, към устните му литна цигара и запалка.

— Не бих искал да си припомняме сега с теб стари истории. Разбирам, че имаш за какво да си ми сърдит. Не ти казах истината, не знаеше какво подписваш. Но в края на краищата единствено на мен дължиш живота си. Впрочем стига за това. Трябва малко да ни помогнеш. Припомням ти, че смъртната присъда не губи давност. А дори да не беше се стигнало до депортиране, имаш в сметката си седем покушения срещу дипломати от своята страна, при три си бил пръв изпълнител, на съвестта ти лежат освен това поне четирима души от охраната...

— Какво искаш...

Той стана от бюрото и започна да се разхожда из стаята.

— „Черните криле“ искат да взривят южната електроцентрала, което е равносилно на унищожаване на града. Знаем къде се намира групата, която трябва да възпламени взрывните материали. Ще проникнеш в скривалището им и няма да им позволиш, докато не влезем ние. Ще станеш герой.

— Защо точно аз?

— От определена гледна точка си незаменим. Достатъчно е, че ще направиш невъзможно взривяването, докато не ги обезсилим. Просто, нали?

Обърна се с гръб и направи няколко крачки.

— Но това е версията за печата — каза той, обръщайки се отново. — Точно в тази роля не си ни нужен. Става дума за нещо друго. Даваш си сметка какво значи да бъде обвинен някой за сътрудничество с „Черните криле“, някой важен, много важен човек... при това живеещ по милостта на тълпата? Не трябва нищо да се доказва, просто да бъде обвинен. Става дума един човек да бъде смазан. Ще подхвърлиш на терористите няколко хартийки, които ще

намерим у тях. И това е всичко. Ще станеш герой и естествено, на никого нищо няма да кажеш, защото не искаш да се върнеш...

— Може да поискам. Мястото ми е там. Но така или иначе, те ще кажат.

— Те нищо няма да кажат. Говоря ясно — ще направиш невъзможно взривяването на бомбата. Това значи, че ще ги убиеш. Иначе те ще те убият, което — вдигна той рамене — е същото. Ще се окажеш терорист и хартийките ще намерим у теб.

Протегна ръка за втора цигара.

— Цялата тази работа е частна уговорка между нас двамата. — Той отвори бюрото и извади от него едрокалирен автомат от изкуствена материя и керамика, любимото оръжие на терористите от разнородните организации. — Дръж.

— Кого — поех несъзнателно пистолета и го завъртях в ръце — кого трябва да ти помогна да съсипеш?

— Не зная — дълга тишина. — Защо се чудиш? Просто не знам. Имам своите началници и изпълнявам заповедите им. Изобщо не съм длъжен да зная каква е крайната цел на онова, което трябва да свърша.

— Длъжен си...

Седна в креслото срещу мен, опъвайки крака върху бюрото.

— Всички сме длъжни. Само че аз си давам сметка за това и не мисля да се боря с реда в света. Благодарение на това не ме друсят нервите и не си сменям името. Нямаме за какво да спорим.

— Не получих боеприпаси.

— Ще получиш преди акцията. Можеше да не пожелаеш да стреляш.

Мълчахме. Димът се стелеше по стаята, кълбеше се под абажура. След доста време Бесмоф внезапно се обади.

— В края на краищата за мен ти си нещо като син. Спасих ти живота, но от твоя гледна точка съм го и провалил. Това е единственото сравнително самостоятелно действие в живота ми. Заповядаха ми да получа нечий подпись под онова признание, но след това дълго трябваше да давам обяснения за бягството ти. Исках просто да останеш жив. Исках да видя какво ще стане по-нататък с такова хлапе като теб, толкова... вярващо, не е точната дума, но ще го нарека така: вярващо. Някога за себе си по този начин разделих хората на циници и вярващи. Импонираше ми, че беше толкова разпален.

Беше ми ужасно задушно. Отворих уста да кажа: „Отвори прозореца“, и в този момент той сам се отвори.

— Вече съм на възраст, когато е време да направиш равносметка на живота си, да се замислиш над него... ти също някога ще го правиш (сега точно, пишейки, се опитвам да го направя). Не исках да ме възненавидиш. Помниш ли човека, който беше в една килия с теб? Бъхтехме го, сменяйки се един друг, почти цяла нощ. На сутринта ми каза „братко“. Боже, беше толкова наивно, но...

— Просто съм отегчен от всичко това, дори вече не ми се ще да мразя — повдигнах аз глава. — Предизвикващ ме към самопризнания? Стар номер...

— Този път не със служебна цел... Да избягаш ли искаше? Всички, които са долетели тук, са искали да избягат от нещо. — Замисли се. — Нищо няма да излезе. — Отново тишина. — Болен съм, Робърт. Няма да карам дълго — два-три месеца най-много. Не, не искам да ти се изповядвам, нито да се оправдавам — и бездруго няма да ми повярваш. Впрочем имаш право: толкова съм лъгал, че самият аз вече не зная... Живеехме съвсем различно. Падна ни се да живеем на място, където светът притискаше много по-силно, отколкото другаде. Правех каквото ми нареджаха, нямах неприятности. А ти се бореше. Някога смятах хората от твоя модел за по-умни. Сега вече съм прекалено стар, за да измисля някакъв друг начин на живот. Той е прекалено жесток за хората и от година на година натискът нараства. Не се издържа. Отвратително време. В тези стени има кабели, някой знае всички мисли, и моите, и на тези, които са тук. Все едно, и така няма да се разбунтувам, толкова дълбоко съм затънал, че в един момент ще бъда смазан.

Седях с глава, облегната на креслото. Решетки на прозореца, бюро, лампа, дим, тъжен полумрак. Продължи дълго. Той говори още малко, след това останахме в мълчание. Аз знаех своето, той — неговото. Странно, но след този разговор изпитах към него нещо като капка симпатия, не — по-скоро съчувствие. Впрочем оказа се, че е казал истината — умря един месец след това.

Във всеки случай онези няколко часа бяха като че ли откъснати от всичко, което ставаше наоколо. По това време в града не спяха хиляди хора, работеха радиостанциите, подслушвателите, а в задимената стая за разпити времето сякаш беше спряло.

Трябва да направя следващата обиколка.

Пистолетът ми беше в колана. Стара школа. Внимателно, полека слизах към мазето на големия жилищен блок на улица 64. Най-после се озовах в студен, циментиран коридор. През няколко метра по тавана светеха гъсто замрежени лампи. В тишината се чуваше само шумът на водата, течаща по тръбите, щракането на електромерите и стъпки — моите и на някой, който вървеше след мен. Най-накрая намерих стъпалата на консервационното нови, слязох малко надолу. Чух зад себе си звук от пристъпващи нозе. Автоматично скрих глава в раменете си.

Свестих се върху нещо твърдо. Болки в главата, пулсиране на въздуха. Повръщаше ми се. Не помръднах.

- Успокой се, Хакс. Няма да избяга. Ще почакаме Дейвид.
- Би трябало да го обискираме.
- Остави тези работи. Внимавай в екрана.

„Всичко ли е наред?“ — шепотът на Бесмоф в ухото ми. Безмълвно размърдах устни: „Да.“ Пред мен стоеше високо момче с интелигентно лице. Стиснати устни, уморен поглед. В ръцете — насочен към мен автомат. Опитах се да се огледам наоколо, без да вдигам глава. Малко, мръсно помещение, циментови стени, крушки на тавана. Край стените някакви сандъци, кабели, уреди, празни кутии. Странна апаратура, табло с много копчета, два екрана.

- Какво търсеше тук?
 - Шепот в ухото ми: „Питай за Дейвид.“
 - Къде е Дейвид?
 - А ти какво искаш от него?
 - Не е твоя работа. — Мълкна. Разглеждаше паспорта ми.
- Повдигнах се тежко.
- Не мърдай.
 - Разкарай се — изръмжах аз.
 - Окей. — Отпусна автомата. — Ще почакаме Дейвид.
- Седна на едно сандъче, наблюдавайки внимателно как разтривам главата си.
- Дайте ми нещо за пиене.
 - Стой мирно — подхвърли момчето пред екрана.

От липса на по-добро занимание започнах да се взираам в екраните, по които се движеше един и същ образ: дълъг, мрачен коридор. Третият терорист стоеше опрян на стената и от време на време ритваше с тока си разпилените парчета цимент. В лице малко напомняше Бърт.

Чух стъпки, малката вратичка се отвори със скърцане и влезе невисок човек, късо подстриган, с белег на лицето. Не го познах в първия момент, той мен — също.

— Какво става? Още ли не сте се оправили с него?

— Каза, че...

Той се приближи с енергична крачка до мен и се наведе, готов да ме сграбчи за ризата. Внезапно застиня с протегната ръка.

— Робърт!

— Сън!

— Робърт! Мили боже, какво правиш тук? — Стисна силно рамото ми. — Мислех, че отдавна са те пречукали.

— Сменях адресите си. Защо е този белег?

— За урок. Дявол да го вземе, в такъв момент... Не се ли радваш?

— Радвам се. — Познавах Сън достатъчно добре, за да знам, че би наредил всеки друг да бъде ликвидиран. Това беше онази „известна гледна точка“, за която говореше Бесмоф.

— Може би не трябваше. Скоро няма да ни има.

Отдалечи се няколко крачки.

— Разрушаваме южната електроцентрала. — Изведнъж като че ли се сети за приятелите си. — Какво зяпate? Пази таблото, Хакс!

— Взеха ми пистолета и документите. И съм жаден.

Сън кимна. Затъкна ми пистолета в колана. Пих дълго, на малки гълтъки — това беше добър претекст да не вдигам очи.

— Разрушаваме южната електроцентрала — повтори той.

— Чух. Защо?

— О, Боже! А защо тичахме като деца между отрядите?

— Това беше нещо друго. А помислили ли сте за някакъв начин да се измъкнете оттук?

— Не. Оставаме. Виждаш ли, разрушаваме централата, за да иде по дяволите градът, защото не искали хора на Марс. Поне до момента, докато на Земята настъпи спокойствие. — Отворих уста.

— Чакай! Не ми казвай, че тук пристигат такива, на които не им е било добре на Земята, че тук те изграждат нов, прекрасен свят. Чувал съм го много пъти. А всички онези от Гострекс? А шестхиляндната полиция? А строящата се военна база в Галилея?

Сън пое дълбоко въздух. Винаги се палеше много лесно. Останалите стояха неподвижно, единият (този, който приличаше на Бърт) се прозяваше.

— Отдавна ли си в „Черните криле“?

— От две години. Виждаш ли, струваше ми се, че някъде другаде е по-добре..., а навред по света е едно и също, само че без омиротворяване и екзекуционни плутони.

— Какво?

— Не се прави на идиот. Вземи например драйгерите.

— Наистина не знам. — Станах и се опрях на стената. Разговорът започваше да ме горещи. — Какво искате от драйгерите?

— Знаеш ли за какво служат? Как действат?

— За нищо не служат. Вратите сами да се отварят, цигарата да литва към устата ти, щом си помислиш за нея. Играчка за богатите.

— За всички — стават все по-евтини, имат огромна реклама, финансирана от властите.

— Просто бизнес. — Вдигнах рамене. — Засилват психополето — нали така се нарича.

— Преди всичко ти четат мислите. Един от нашите веднъж си купи и за една седмица затвориха всички, които познаваше. Достатъчно било да си помисли за някого. — Започна да ходи напред и назад.

— Трябва да се ликвидира цивилизацията, Робърт. Говоря сериозно, трябва да бъде стъпкана, докато още сме хора. Да притежаваш драйгер, влиза в добрия тон, задължително е за всеки, който иска да изглежда сериозен. А телевизорите, посредством които може да се разговаря с актьорите, да се променя действието на филма? Гениален начин да си винаги под око. Или различните щуротии като говорещи брави, чаши, писалки... можеш да разговаряш с тях, да им казваш каквото искаш. Десет палачи не могат да изтръгнат от човек признанието, които ще измъкне глупавият душ. Как може да не си помислил на какво служи всичко то. Не стига, че всички шпиони дават толкова информация, че човек не е в състояние да я обхване. Скоро във

всички стени ще има кабели, всичко, което кажеш или помислиш, ще бъде записано някъде в някакъв огромен компютър. Наистина се съмнявам, че някой все още има власт над всичко това.

Тогава не успях да му отговоря, днес също не бих могъл. Мълчах.

— Спомняш ли си още нашия водач? Помниш ли какво казваше? — го запитах накрая. — Ще се борите и ще загивате, докато други ще продължат да спят. Но винаги се борете за тях, за тези, които са привикнали и не им е нито доброто, нито злото. И внимавайте да не започнете да ги ненавиждате за това, че са били равнодушни, докато сте страдали. Колко хора живеят в града? Виновни ли са те?

— Не се опитвай да ме убеждаваш. Старецът казваше също: „Когато получиш заповед — изпълни я, каквото и да стане.“ — Вдигна рамене. — Жертвите не могат да бъдат избегнати.

„Прекалено се вълнуваш, Робърт. Да не изтърсиш нещо!“ — напомни за себе си Бесмоф. Машинално вдигнах ръка към ухото си. „Спокойно!“ — изсъска той.

— И точно сега се намери. Все в старата организация?

— Разбиха я. Прилетях тук, търсех някакъв контакт. Насочиха ме насам, дойдох, отнесох си го...

— В друг случай бих те уговарял да дойдеш при нас. Но сега.

— Влезе в сектора — каза през рамо статуята пред екрана.

— Добре, продължавай. А сега всичко вече свършва.

— Кое?

— Разговорите, филмите, момичетата, бирата. Всичко. Няколко минути след експлозията няма да има въздух.

— При входа към реактора е — съобщи Хакс.

Сън застина в неподвижност, мислеше за нещо.

„Глупако, отнеми ми пистолета“ — си помислих аз. „Винаги си бил наивен, животът не те е научил на нищо. Сигурно за това са те натикали тук, да издъхнеш похвално.“

— Виждаш ли, Робърт? Всички твърдяха, че е невъзможно електроцентралата да бъде взривена. Погледни сам.

Приближих се до таблото.

— Най-прекрасната бомба, която някога си виждал. Веднъж на определено време в преддверието към реактора влиза човек, проверява някакви системи. Този момък лежи, заклан в канала, замести го

идеално негово копие — робот с бомба в тумбака. Ето, точно привършват обличането му със скафандр.

Една от опрените на стената статуи внезапно трепна, измъкна от джоба си гърмящо късовълново апаратче.

— Откъде го имате?

— Имаме още приятели. Солидни приятели.

— Идват насам — каза този с апаратчето. — Около два плутона, горе има престрелка. Бранд казва, че няма да може да ги задържи още дълго.

На екрана се задвижи масивна сива врата, една, втора, трета.

— В преддверието е. — Гласът на Хакс като че ли леко трептеше.

— Да взривявам ли?

— А за какво си тук? Или дай, сам ще го направя. — И преди да успея да помръдна, натисна червения клавиш. Образът на екраните замръзна.

За момент всички изтръпнаха. Сън натисна още веднъж, и още, и още...

— Не работи! — ревеше той, бълскайки таблото с юмруци, ритайки го. — Тази дяволска железария не работи! Не работи! Всичко трябва да започне отначало!

Под таблото изпълзя дим.

— От самото начало не е работело — казах аз, не знам защо.

Сън се обърна и се доближи до мен.

— Какво каза? — Сграбчи ме за сакото и с учудване извади от ревера ми иглата на микрофона.

— Ах, ти бандит такъв! — почти изви той.

Отскок към стената. Пистолетът.

— Не мърдайте!

Някой вдигна автомат, паднах, куршумите се забиха в стената над мен, започнах да стрелям.

Не го исках. Но наистина не можеха да бъдат подчинени.

Трябва да прекъсна писането. Тежко ми е, когато си го спомня. Ходя напред-назад из претъпканата с екрани и контролни лампи кабина. Пред мен са още два месеца дежурство, след това ще легна да

спя, ще ме замести някой друг. Ще се събудя отново след няколко години и ще опиша друг фрагмент от живота си.

Два разговора са се запечатали завинаги в паметта ми. Първият е онзи, в затвора, с Бесмоф. Другият именно тогава — със Сън. Прав беше, казвайки накъде върви всичко. Седя тук и бдя над хилядите замразени хора, които някога ще кацнат на далечна планета, ще основат нова колония. И всичко там ще бъде, както е било. Ние ще се върнем на Земята за нови хора — и обратно... Страхувам се да си помисля какво ще заварим на тази планета след неколкостотин години, когато се върнем, когато там вече ще е създадена, ще е организирана колонията. Страхувам се да мисля какво ще заварим, когато се върнем на Земята.

Бих могъл сега да убия всички. Достатъчно е да натисна няколко копчета. Това би било единствено логичното затваряне на тази верига. Дори исках да завърша така разказа си: как ставам, вървя между хибернаторите и ги избивам един след друг: учени, лекари, полицаи...

Много ми се искаше да напиша така. Само че никога не бих могъл да го направя. Не мога да убивам като Сън. Отивам с нервна крачка до пулта за управление, взирям се в таблата, в екраните. Време е за поредния обход, после ще продължа да пиша.

— Робърт, там ли си? Робърт! — звънеше гласът в ухото ми.

— Тук съм. Всичко е наред.

— Прави каквото ти е заръчано. Бързо.

Изправих се, приближих се колебливо до Сън. Скъсах подплатата на сакото си, извадих книжата и ги сложих в джоба му.

— Готово.

Хвърлих пистолета и застанах подпрян на стената. Тропот, вратата се отваря с ритник, няколко униформени полицаи с каски и бронирани жилетки, с насочено оръжие. Зад тях Бесмоф, усмихнат, с параден мундир, камери, светковици. Откъде се бяха взели тук? Блясък, блясък, някакъв репортер се наведе над трупа на Сън, обърна го по гръб с крак и започна да снима лицето му. Стиснах здраво рамото му.

— Спокойно — Бесмоф ме хвана за ръката, изведе ме между шпалир от въоръжени полицаи в коридора, след това тръгнахме нагоре

по стълбите. Свихме някъде встрани, към друг изход. Стъпала, стълбище, врата. Чист въздух.

— Добре се представи, но за малко... — каза той. — Е, добре. Можеш да си вървиш вкъщи.

— Няма да се върна там — казах аз глухо.

— Сутринта ще бъдеш прочут. Спаси града. Ти си герой.

— Няма да се върна там. — Обърнах се, направих няколко крачки и несъзнателно се върнах при него.

— Имах още едно предложение за работа, в Космически полети.

— Върви, където искаш. Не казвам сбогом, може пак да се срещнем.

Обърна се и тръгна към вратата.

— Бесмоф! Стой! Откъде имаха тази апаратура, този робот?

— Познай! — засмя се той и изчезна във вратата.

Останах сам на пустата улица, с абсолютно празна глава.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.3-6/1990 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.